

INTRESSANT FAKTA OM VÅR OMVÄRLD KOPPLAT TILL SKOLANS KURS- OCH ÄMNESPLANER

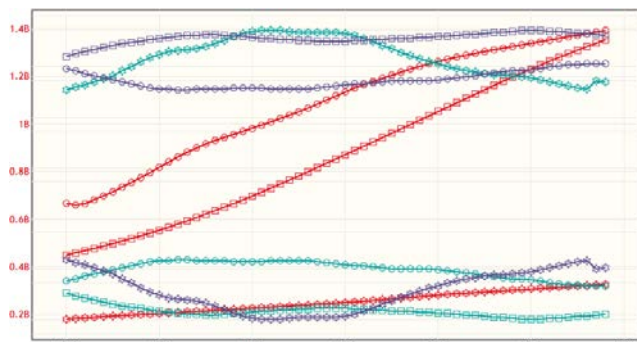

Bild: [Lusi](#)

Uppdaterad
version!

Världen är inte som vi tror, Födslar

Version: 3.00

VÄRLDEN ÄR INTE SOM VI TROR, FÖDSLAR

Målgrupp: Grundskolans senare år och gymnasiet

Tid: 1-2 lektioner

Form: Genomgång av läraren varefter eleverna arbetar med frågor som de besvarar med hjälp av factlab.

Redovisningssätt: Avslutas med diskussion i stora grupper eller i helklass.

Material och verktyg: Tillgång till datorer, Internet och projektor.

Pedagog: Robert de Vries, webbutvecklare och gymnasielärare hi, re och sh

Beskrivning och syfte

Vi ska titta på de framsteg som gjorts som har jämnat ut klyftorna i världen. Syftet är att visa att världen inte längre är indelad i rika "i-länder" och fattiga "u-länder" som vi utgått ifrån sedan 1960-talet. Vi tar avstamp och inspiration i en artikel som lyfter fram den numera avlidne läkaren och professorn Hans Roslings världsbild "[Hans Rosling skakar om vår världsbild](#)" >.

VAD SÄGER KURS- OCH ÄMNESPLANEN?

Lgr 11

Relevant centralt innehåll för Geografi i årskurs 7–9

- Hur jordens befolkning är fördelad över jordklotet samt orsaker till den ojämna befolkningsfördelningen.
- Metoder för att samla in, bearbeta, värdera och presentera geografiska data från Internet.
- Förekomst av och orsaker till fattigdom och ohälsa i olika delar av världen.
- Samband mellan fattigdom, ohälsa och faktorer som befolkningstäthet.

Relevant centralt innehåll för Samhällskunskap i årskurs 7–9

- Hur länders och regioners ekonomier hänger samman och förändras i en globaliserad värld.
- Skillnader mellan människors ekonomiska resurser och inflytande.

Lgy 11

Relevant centralt innehåll för Samhällskunskap 1b och 2

- Försörjning, resursanvändning och resursfördelning utifrån olika förutsättningar.
- Samhällsvetenskapliga metoder i samband med undersökningar av samhällsfrågor och samhällsförhållanden. Exempel på metoder för att bearbeta information är statistiska metoder.
- Tillämpning av samhällsvetenskapliga metoder i arbetet med komplexa samhällsfrågor.

Relevant centralt innehåll för Naturkunskap 1a1 och 1b

- Olika aspekter på hållbar utveckling, till exempel vad gäller resursfördelning.
- Naturvetenskapliga arbetsmetoder, till exempel klassificering och mätningar.

Fakta märkta med [Factlab Sigill](#) kommer alltid från hänvisade källor.

Tänk på att statistik i allmänhet och factlab i synnerhet inte presenterar några teorier eller slutsatser, **bara fakta**. Det är upp till Dig att söka, laborera och dra egna slutsatser och då få nytt perspektiv på dina "egna sanningar".

GÖR SÅ HÄR:

1. Låt eleverna läsa artikeln "Hans Rosling skakar om vår världsbild", publicerad på **Naturvetarnas hemsida: [Hans Rosling skakar om vår världsbild >](#)**.
2. Ha en genomgång där du visar och förklarar de förberedda bokmärkta webbsidorna i factlab (se Genomgång längre ner).
3. Dela ut arbetsuppgifter till eleverna (se Arbetsuppgifter nedan) och hjälp dem att komma igång med arbetet.
4. Avsluta med att diskutera frågorna i grupper eller helklass.

GENOMGÅNG

1. Gå igenom **bokmärkeslänken Födelsetal >**. Den visar de länder som har flest födda barn per kvinna vid senaste mätningen 2017.

Kommentar: Den etablerade världsbilden vad gäller global fattigdom och välfärd är fortfarande ett ramverk byggt för att passa 1960-talets tudelade indelning av världens länder i i-länder och u-länder. I-länder med folk som på det hela taget var rika, friska, utbildade samt hade två barn per kvinna och befolkningar som slutat växa. U-länder med folk som var fattiga, sjuka, okunniga samt hade omkring sex barn per kvinna och därför snabb befolkningstillväxt.

2. Gå igenom **bokmärkeslänken Födelsetal topp 5 >**. Den visar de länder som har flest födda barn per kvinna.

Kommentar: Sedan mer än 20 år tillbaka har dessa nu börjat få ner de höga födelsetalen. Tänkvärt att alla länderna är i Afrika.

3. Gå igenom **bokmärkeslänken Födelsetal 3 länder >**. Den visar tre av länderna från bokmärkeslänk 2 och hur barnafödandet har sett ut över tid.

Kommentar: Lägg märke till hur barnafödandet minskat med åren.

4. Gå igenom **bokmärkeslänken Dödlighet 3 länder >**. Den visar samma tre länder med stora befolkningar. Men denna gång illustreras hur barnadödlighet under 5 år har sett ut och hur den sjunker fram till år 2050.

Kommentar: Bland länder med störst befolkning så har dessa idag kommit ner till samma nivå som "i-länder" gällande födslar per kvinna. Det finns ett samband med att även barnadödligheten under 5 år har sjunkit dramatiskt i dessa länder.

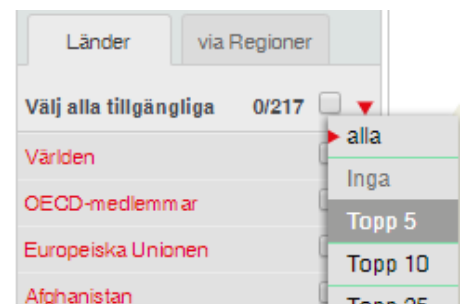
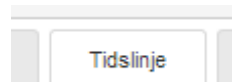
ARBETSUPPGIFTER

1. Starta med bokmärkeslänken: **Födelsetal** >

- a) Av de 205 länder med fakta, vilket land har högst antal födslar per kvinna och hur många är det?
- b) Av de 205 länder med fakta, vilket land har lägst antal födslar per kvinna och hur många är det?
- c) Vad är medelvärdet gällande födslar per kvinna för dessa 205 länder?

• Klicka på den lilla blå triangeln efter rubriken "Välj alla tillgängliga 205/207" i vänsterkanten och välj "Topp 5" för att välja de 5 länder som har flest födslar per kvinna.

• Välj sedan fliken "Tidslinje".

- d) Vilka år hade dessa 5 länder flest födslar per kvinna och hur många var det, och hur många födslar per kvinna är det år 2017?

Tips! Du kan klicka på fyrkanten på landets tidslinje för respektive år. Vad drar du för slutsats av detta?

2. Starta med bokmärkeslänken: **Födelsetal 3 länder** >. Dessa 3 länder har större befolkningsmängd än Sverige.

- a) Hur många födslar per kvinna hade länderna åren 1960, 1985 samt 2017?

Tips! Du kan klicka på fyrkanten på landets tidslinje för respektive år.

.....

3. Nu ska vi se vad som gäller för Sverige och jämföra med andra länder. Starta med **bokmärkeslänken: [Födelsetal Sverige >](#)**

Hur tolkar du trenden, är den tydlig?

c) Välj även Danmark och Norge (Klicka i länderna i listan). Vilka år hade dessa 3 länder flest födselar per kvinna och hur många var det, och hur många födselar per kvinna är det år 2017?

d) Välj även Indien och Kina (Klicka i länderna i listan). Vilka år hade Indien och Kina flest födselar per kvinna och hur många var det, och hur många födselar per kvinna är det år 2017?

4. Starta med **bokmärkeslänken: [Dödlighet barn i Sverige >](#)**. Välj sedan samma länder som ovan.

a) Tror Du det finns något samband mellan antalet födselar och barndödlighet och i så fall vilket samband?

TIPS PÅ ANDRA LIKNANDE ÄMNEN

Bokmärke: Officiellt Svenskt hjälp bistånd, 5 länder >

Officiellt hjälpbistånd, bilaterala nettoflöden av hjälp från Sverige” till våra fem största biståndsmottagare.

Bokmärke: Läs och skrivkunnighet i 107 länder 2010 (procent av befolkningen över 15 år som kan läsa och skriva). >

Läs och skrivkunnighet totalt, för personer 15 år och äldre.

Bokmärke: Förväntad livslängd 2016 >

Förväntad livslängd vid födsel i 140 av världens länder 2016

Bokmärken. Åldersgrupper fördelat på barn, arbetsför befolkning och seniorer:

Alla länder > (baserat på 195 länder)

Afrika >

Europa >

Islamdominerade länder >

Tänk på att statistik i allmänhet och factlab i synnerhet inte presenterar några teorier eller slutsatser, **bara fakta**. Det är upp till Dig att söka, laborera och dra egna slutsatser och då få nytt perspektiv på dina "egna sanningar".

Om du har synpunkter eller frågor gällande factlab lektioner så är du välkommen att kontakta oss på adressen: info@factlab.com